174/150
25-10-67
C
R III-17

cc.: alle Ministers

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

PLEIN 23 — 'S-GRAVENHAGE

AAN:
Zijne Excellentie
de Minister President,
Voorzitter van de
Raad van Ministers

Directie/Afdeling: DGES

Datum: 24 oktober 1967

Onderwerp: Toetreding Verenigd Koninkrijk en andere landen

Kenmerk: DIE-189617

Foto-no. F/11425/67

TER INFORMATIE

Ten behoeve van verdere besprekingen in de Ministerraad over de toetreding van het Verenigd Koninkrijk en andere landen tot de EEG, zend ik U hierbij de tekst waarvan ik ben uitgegaan in mijn interventie tijdens de zitting van de Raad van de Europese Gemeenschappen dd 23 oktober 1967.

Spoedshalve zend ik afschrift aan alle leden van de Raad.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

w.g. J. Luns

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING DATUM, KENMERK EN ONDERWERP TE VERMELDEN

1163-16-66-o52220-12

© NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2900
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S01614

F/11425/67[a]

INTERVENTIE VAN MINISTER LUNS INZAKE DE TOETREDING VAN HET VERENIGD KONINKRIJK EN ANDERE LANDEN TOT DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, UITGESPROKEN TIJDENS DE ZITTING VAN DE RAAD DER EUROPESE GEMEENSCHAPPEN OP 23 OKTOBER 1967

Alvorens ik er toe over ga om enkele opmerkingen te maken naar aanleiding van het rapport van de Europese Commissie, zou ik U op de hoogte willen stellen van enige meer fundamentele overwegingen, die ons bij de behandeling van de toetredingsproblematiek zullen leiden. Deze overwegingen kan ik kenschetsen met de drie woorden: urgentie, toepasselijkheid en redelijkheid. In zekere zin zullen dit de drie criteria zijn waaraan wij het beleid in de komende weken zullen toetsen.

Inleiding

De eerste overweging betreft dus de urgentie. Ik geloof dat niemand van ons zal kunnen ontkennen, hoe wij de uitbreiding van de Gemeenschap ook beoordelen, dat het vraagstuk van de omvang en aard van de gehele Europese samenwerking door de toetredingsaanvragen van Engeland, Ierland, Denemarken en Noorwegen opnieuw in een uiterst acuut stadium is gekomen. Natuurlijk is dit vraagstuk al van de aanvang af dringend geweest en in feite heeft het ook, soms op de voorgrond soms op de achtergrond, in belangrijke mate in het optreden van alle Lid-Staten een rol gespeeld. Maar thans is het dringender dan ooit. De redenen waarom de toelating van genoemde landen tot de Gemeenschappen op dit ogenblik van zulk een primordiale betekenis is, zijn velerlei. Ik kan ze in het kort als volgt samenvatten:

- Het Verenigd Koninkrijk bevindt zich reeds sinds vele jaren in een opmerkelijk proces van overgang en politieke her-oriëntatie. Het is duidelijk een oriëntatie in de richting van een nauwere verbondenheid, op alle gebieden, met de Europese nabuurlanden. In de toetredingsaanvrage en in de tot uitdrukking gebrachte bereidheid om de Europese Verdragen en het gehele tot stand gekomen beleid te aanvaarden heeft deze her-oriëntatie van het Verenigd Koninkrijk zijn meest pregnante vorm gevonden. Ik meen dat het een fatale vergissing zou zijn om in een kritieke fase van dit proces de deur van het vasteland gesloten te houden en om ons in feite van deze toenadering af te keren. Zou men dit doen, dan zou men zich niet moeten verwonderen, indien in het Verenigd Koninkrijk een reactie zou ontstaan die dat land juist weer van Europa af zou drijven. Ik vraag mij af wie met een dergelijke ontwikkeling gebaat zou zijn: zeker Groot-Brittannië zelf niet, en nog veel minder het overig Europa dat zich op die wijze van een deel der eigen krachten zou beroven.

- De tweede overweging van urgentie is de volgende. Zij heeft niet zo zeer betrekking op Engeland als wel op de Gemeenschap zelf. Nu wij de gemeenschappelijke markt, d.w.z. de douaneunie en het landbouwbeleid, vrijwel hebben voltooid, doet zich steeds meer de noodzaak gevoelen van vooruitgang op allerlei andere terreinen van integratie. Steeds vaker echter stuiten wij daarbij op de moeilijkheid dat de Gemeenschap van de Zes een te kleine, te beperkte basis blijkt te zijn voor zulk een verdergaande integratie. Dit is al wel heel duidelijk op het gebied van de technologische samenwerking, waar een buitensluiting van het Engelse potentieel volstrekt irrationeel zou zijn. Maar het geldt ook voor zulke zaken als de Europese octrooiwetgeving en op talrijke gebieden van de harmonisatie van de wetgeving in de breedste zin van dat begrip. Niet alleen dat de Zes een te beperkte grondslag voor veel van dit beleid blijken te zijn, men kan bovendien verwachten dat de mogelijkheden voor het doen van concessies, voor het uitbalanceren van voor- en nadelen, in het ruimere kader groter worden. In het kort, de voortgang van de Gemeenschap zelf vereist een spoedige, urgente beslissing omtrent haar uitbreiding, die tevens een nieuwe impuls van vitaliteit kan betekenen.

- De derde reden om de toetreding als een urgente zaak te beschouwen is gelegen in het wijdere perspectief van de wereld waarin wij ons bevinden en waarin wij ons zullen bevinden. Een blik in de toekomst laat ons grote mogelijkheden zien, maar ook grote, en mogelijk gevaarlijke, spanningen. De enorme onrust in de ontwikkelingslanden, de bittere tegenstellingen tussen de rijke en de arme naties, de ontwikkelingen in communistisch China, en de haarden van acuut of potentieel wapengeweld in de wereld, tenslotte de geleidelijke maar voor ons werelddeel essentiële evolutie - als wij al deze ontwikkelingen zien, dan is het duidelijk dat West Europa zich ten spoedigste verder aaneen moet sluiten en zich de luxe van nieuwe verdeeldheden zo snel mogelijk moet ontzeggen. Als wij een blik op deze toekomst werpen, dan is het zeker dat wij ons één ding minder dan ooit zullen kunnen veroorloven: een huis dat tegen zichzelf verdeeld is. Dit zijn dus de redenen die mij ertoe brengen de Engelse toetreding, en derhalve in eerste aanleg het openenen van onderhandelingen, als een zaak van de grootste urgentie, en van de hoogste prioriteit, te beschouwen.

Ik kom nu tot het tweede criterium dat ik aangeduid heb met het begrip toepasselijkheid. Ik bedoel daarmee dat wij ons bij de voorbereiding van deze onderhandelingen moeten beperken tot die vraagstukken die werkelijk toepasselijk, relevant zijn voor de huidige situatie. Niets is gemakkelijker dan om aan de problematiek van de Engelse toetreding een geweldige uitbreiding te geven, zowel naar de zijde van het détail als naar de zijde van de hele grote lijn. Bij de onderhandelingen van 1961-1963 hebben wij allen in eerstgenoemde richting gezondigd door er naar te streven

voor alle problemen, ook de kleinste, een oplossing te vinden. Dat bracht ons tenslotte tot discussies over kangeroevleessoep en dwarsliggers. Thans dreigt het gevaar meer aan de andere kant, nl. dat wij te veel grote zaken - problemen waarmee de gehele Westerse wereld al jaren bezig is - plotseling in het kader van de toetreding binnen zouden willen voeren en tot oplossing zouden willen brengen. Deze benadering lijkt mij al even onjuist en irreëel als de detaillistische benadering. Wij zullen daarentegen een wijze middenkoers moeten varen die ons toestaat ons te concentreren op die vraagstukken, die in rechtstreeks verband staan met de toetreding. Ik meen dat hierin een zinvolle beperking is gelegen, die ons behoeden kan voor een oeverloos en eindeloos debat. Trouwens, de vraagstukken die wij bestuderen zouden niet alleen een rechtstreekse relatie met de toetreding moeten hebben, zij dienen ook een actueel karakter te hebben, d.w.z. hun oplossing moet voor de toetreding op dit ogenblik noodzakelijk zijn. Vraagstukken, die eerst over twee, drie, vier jaar actueel worden dienen buiten beschouwing te blijven. Als wij binnen deze Raad aan onze beraadslagingen ook in het verleden niet dergelijke beperkingen hadden opgelegd, was de Gemeenschap nooit van de grond gekomen.

Dit brengt mij tenslotte bij mijn derde overweging, die van de redelijkheid. Ondanks de verschillen van appreciatie die er t.a.v. de verschillende toetredingsproblemen kunnen bestaan, meen ik dat wij ons steeds zullen moeten laten leiden door beginselen van redelijkheid. Dit betekent met name dat wij op adequate wijze rekening moeten houden met de werkelijke problemen van de aspirant Lid-Staten, op dezelfde wijze, met dezelfde combinatie van hardheid en vindingrijkheid, die wij totdusverre ook onderling hebben toegepast. Dit behoeft overigens geenszins een eenzijdige zaak ten gunste van de aspirant Lid-Staten te zijn. Ik vermoed dat ook van de zijde van de Zes bepaalde problemen zich zullen voordoen, waarbij wij rekenen op redelijke tegemoetkomingen van Engelse zijde. Wij vragen, uit de aard der zaak, van de nieuw-toetredende leden reeds veel, nl. de aanvaarding van dat gehele complex van economisch beleid dat sinds 1958 door ons tot stand is gebracht en dat hen zeker niet in alle opzichten convenieert. Het is echter een eis die niettemin valt binnen de grenzen der redelijkheid. Onredelijk zou echter zijn van de aspirantleden toezeggingen, beloften en bewijzen omtrent hun toekomstige gedragingen te verlangen, die wij ook zelf nooit hebben gevraagd en gegeven. Ook van ons zijn noch destijds, noch sindsdien andere beloften verlangd dan die welke opgesloten liggen in de ondertekening van de Verdragen, in de uitvoering van de aangegane verplichtingen en in de constructieve medewerking hier verleend in de Raad. Het is een grondslag gebleken die voor ons heeft voldaan en die ons in staat gesteld heeft tot het nemen van zeer vergaande beslissingen. Ik zie geen enkele reden waarom wij de aspirant Lid-Staten niet op volstrekt dezelfde wijze tegemoet zouden treden.

Na deze inleidende opmerkingen, Mijnheer de Voorzitter, kom ik nu toe aan de beschouwing van enkele problemen die met de uitbreiding van de Gemeenschap samenhangen. Ik sluit daarbij aan bij hetgeen Staatssecretaris de Koster op 3 oktober reeds over het rapport van de Europese Commissie heeft gezegd.

Problemen van de tweede orde

Dat er talrijke problemen en moeilijkheden zijn, zal niemand willen ontkennen. Het is ook niet moeilijk, zoals ik zei, om deze lijst van vraagstukken nog uit te breiden. Maar er is toch een duidelijk verschil tussen de enkele werkelijk fundamentele vraagstukken en de kwesties van economische en handelspolitieke techniek. De voorbereiding van deze laatste categorie kunnen wij reeds nu aan de Permanente Vertegenwoordigers opdragen, die voor de voornaamste van deze vraagstukken een standpuntbepaling kunnen voorbereiden. Ik denk hierbij vooral aan de verschillende vraagstukken verbonden met de regeling van de overgangsperiode en de geleidelijke inpassing van de nieuwe leden in de douaneunie. Mij dunkt, dat de Permanent Vertegenwoordigers tijdig een uitgangspunt voor de behandeling van deze materie kunnen voorbereiden. Zij zouden tevens kunnen nagaan welke economische en handelspolitieke vraagstukken wij voorlopig nog terzijde kunnen laten, totdat zij in de onderhandelingen aan de beurt komen. Er is dan nog tijd genoeg voor voor-overleg tussen de Zes. Op dit ogenblik behoeven wij ons echter niet om deze vraagstukken te bekommeren.

Maar daarnaast zijn er dus de grote vraagstukken van politieke allure, die wij heden en op deze plaats dienen te bespreken. Daarbij denk ik ten eerste aan het karakter van onze Gemeenschappen, zowel in zijn externe als interne aspecten; en in de tweede plaats aan de toestand van de Engelse economie en de betalingsbalans. Dit zijn twee kernpunten, die ook in het rapport van de Europese Commissie uitvoerig zijn belicht. Daarnaast zijn er nog de vragen betreffende het landbouwbeleid en het Gemenebest, waarover ik in het kort iets wil zeggen. Doch deze vraagstukken behoren ten dele reeds tot de categorie der economische techniek, die vooralsnog op het tweede plan kan blijven.

Het karakter van de Gemeenschappen:

intern

Over het karakter van de Gemeenschappen, en wel in het bijzonder het inerne aspect daarvan, is uiteraard ook in Nederland uitvoerig en diepgaand nagedacht. U weet allen welke bijzondere betekenis in mijn land wordt gehecht aan alles wat te maken heeft met de bijzondere karakteristieken van de besluitvorming en de instituten van de Gemeenschap, en hoe men alles wat een bedreiging van deze eigenschappen zou kunnen inhouden met argus-ogen bezit. Dit geldt ook voor de gevolgen van de toetreding, waarvan de risico's terdege onderzocht zijn. De conclusie waartoe mijn Regering na diepgaand overleg is gekomen is

dat de uitbreiding van de Gemeenschappen met vier nieuwe leden geen verzwakking of verwatering tot gevolg zal hebben, indien deze nieuwe leden, evenals de oude, de institutionele procedures van de Verdragen volledig in acht nemen. Ik onderschrijf op dit punt geheel de conclusies van het rapport van de Commissie (met name in de paragrafen 14 en 190) dat van een bedreiging van de besluitvaardigheid en de vitaliteit van de Gemeenschappen geen sprake zal zijn zolang de institutionele regels van de Verdragen "sans aucun affaiblissement" worden toegepast. Ik grond deze conclusie met name op de volgende overwegingen:

- Er is, dunkt mij, geen twijfel mogelijk over het feit dat de aspirant-Lid-Staten bereid zijn - en men zou dit tijdens de onderhandelingen kunnen verifiëren - om alle institutionele bepalingen zonder terughoudendheid te accepteren;
- Zeker is er, althans aan Nederlandse kant, geen twijfel over het feit dat de communautaire gewoontes en procedures en de communautaire gezindheid zoals die tussen ons in de afgelopen tien jaar zijn gegroeid, inmiddels robuust genoeg zijn om het binnentreden van vier nieuwe Lid-Staten te kunnen absorberen.
- Tenslotte hebben wij tevens nagegaan of in het algemeen de aspirant-Lid-Staten zulke nieuwe materiële problemen of belangen met zich mee zouden brengen dat uit hoofde daarvan een vertraging van de werkzaamheden zou moeten worden gevreesd. Dit nu blijkt niet het geval te zijn. Op de belangrijke terreinen van de economische integratie zijn over het algemeen de verschillen tussen de Zes onderling groter dan die tussen de Gemeenschap in haar geheel en de nieuwe leden. De laatstgenoemden passen in het kader van het bestaande patroon van belangen-verschillen, waarmee wij over de jaren vertrouwd zijn geraakt en welker verzoening het wezenlijke object van de integratie is.

Ik meen derhalve dat de stelling, dat de Gemeenschappen verzwakt, veranderd of verwaterd zouden worden door de toetreding van vier nieuwe leden op ondeugdelijke gronden berust. Natuurlijk zullen er veranderingen komen, maar er is geen enkele reden te veronderstellen dat de Gemeenschappen zouden ophouden dezelfde soort Gemeenschappen te zijn, d.w.z. geavanceerde instrumenten van economische samensmelting met een uiteindelijke politieke finaliteit.

Het karakter der Gemeenschappen:

extern

In deze kring is, in een eerdere zitting, ook de vraag opgeworpen welke gevolgen op het externe vlak te verwachten zullen zijn van een uitbreiding van de Gemeenschappen. Daarbij is gesteld dat, indirect, deze uitbreiding zou kunnen leiden tot een soort Atlantische vrijhandelszone, die op zijn beurt weer tegenkrachten

in Oost-Europa zou oproepen, welke dan weer zouden voeren tot een klimaatverslechtering in Europa en een verscherping van oude tegenstelligen. Deze en andere constructies ijn, welke waarde men er ook aan moge hechten, natuurlijk van speculative aard. Dat diskwalificeert een dergelijke redenering overigens niet, maar het is goed te beseffen dat het speculative karakter het vrijwel onmogelijk maakt zich een definitief oordeel te vormen over het waarheidsgehalte ervan. Men kan eigenlijk niet meer doen dan de graad van waarschijnlijkheid onderzoeken, die aan de vooronderstellingen van een dergelijke redenering eigen is.

Als wij dat doen, dan kom ik tot de conclusie dat in evengenoemde redenering supposities zijn verwerkt waarvan de waarschijnlijkheid toch op zijn minst aan sterke twijfel onderhevig is. Het lijkt mij geenszins zeker dat de Verenigde Staten op een uitbreiding van de Gemeenschappen zouden reageren met een poging om een Atlantische vrijhandelszone te realiseren. De geluiden die wij op het ogenblik uit Amerika vernemen, doen eerder het omgekeerde veronderstellen. Het is bovendien geenszins zeker dat, zelfs indien een dergelijke poging gedaan zou worden, de vergrote Gemeenschap bereid zou zijn zich tegen haar wil te laten ontmantelen. Integendeel, alles wijst er op dat een vergrote Gemeenschap beter in staat zal zijn om haar eigen belangen te behartigen dan de huidige en, als grootste handelspartner in de wereld, tot geen overeenkomst kan worden gedwongen, waarmee zij niet zou wensen in te stemmen. Tenslotte lijkt het mij al evenmin zeker dat een uitbreiding van de Gemeenschappen, die misschien zou voeren tot een grotere Europese invloed op het wereldgebeuren, door de communistische landen in alle opzichten negatief zal worden beoordeeld.

Ik meen derhalve dat genoemde speculatie over de externe gevolgen van de uitbreiding van de Gemeenschappen weinig overtuigend is. Men zou haar in elk geval ook tegenover andere speculaties moeten stellen, bijv. tegenover die welke betrekking hebben op de externe gevolgen van een afwijzing van de toetredingsaanvragen - de gevolgen nl. die zouden voortvloeien uit een verdere handelspolitieke splitsing in Europa en uit de repercussies die zich ook op het vlak van de wereldhandel zouden kunnen voordoen.

Maar ook dit blijven speculaties. Beter is het zich te houden aan die ontwikkelingen, die wij met een groter graad van waarschijnlijkheid kunnen verwachten, nl. dat de toetreding van het Verenigd Koninkrijk en de overige landen de eenheid van ons werelddeel wezenlijk naderbij brengt en daarmee onvermijdelijk ook het gewicht en de invloed van Europa - economisch, technologisch en politiek - zal doen toenemen.

In dit licht bezien is de toetreding van genoemde landen een ontwikkeling die wij met volharding zullen nastreven en bevorderen.

Britse economie, betalingsbalans, pond sterling

Na deze beschouwingen over het karakter van de Gemeenschappen kom ik aan het tweede grote vraagstuk: de betalingsbalans en het pond sterling.

Het betreft hier een probleem, dat op het ogenblik zich in een bijzondere belangstelling mag verheugen. Velen, zowel in Engeland als op het Europese continent, hebben reeds van deze gelegenheid gebruik gemaakt om hun ideeën over diverse oplossingen kenbaar te maken. Ook de EEG-Commissie wijdt in haar rapport enkele paragrafen aan "sterling", paragrafen die vooralsnog meer vragen oproepen dan beantwoorden.

Wat de Britse betalingsbalans betreft, past het allereerst op te merken dat de Engelse regering het vorig jaar diep ingrijpende maatregelen heeft getroffen om het betalingsbalansherstel te bevorderen en de structuur van de Britse economie te verbeteren. De wil om de situatie te verbeteren, en daarvoor offers te brengen t.a.v. de economische groei, heeft de huidige Engelse regering dan ook duidelijk getoond. De gebleken wil om tot een oplossing te geraken zou ik daarbij voorop willen stellen. Waardering voor de Britse maatregelen neemt echter niet weg dat het resultaat, dat deze beoogden, nog niet is bereikt. Het overschot van substantiële omvang, dat dit jaar op de betalingsbalans zou verschijnen, is er niet en anderzijds blijft ook de groei nog beneden het reeds bescheiden percentage, dat in verband met de deflatiepolitiek werd verwacht. Hierbij zijn enkele oorzaken in het geding, waar Engeland zelf geen invloed op heeft, zoals de wat tegenvallende groei van de wereldhandel en de sluiting van het Suezkanaal - de vermelding daarvan heb ik gemist in de analyse van het Commissierapport - maar deze externe oorzaken verklaren de nog niet bevredigende ontwikkeling van de Britse economie en betalingsbalans zeker niet ten volle.

Er zijn hier inderdaad problemen die in nauw beraad sàmen met de Engelsen onder ogen moeten worden gezien, zulks in de eerste plaats om de initiële effecten van de toetreding, die in eerste aanleg niet gunstig zijn voor de betalingsbalans, op te vangen; voorts om te bereiken dat Engeland de duurzame economische voordelen van het behoren tot de Gemeenschap kan genieten. Ik meen dat wij deze vraagstukken inderdaad met de regering van het Verenigd Koninkrijk moeten bespreken, opdat wij een beter inzicht krijgen in de vooruitzichten van de Engelse betalingsbalans. Ik wil op dit gebied echter waarschuwen tegen ijdele exercities in het luchtledige, d.w.z. buiten de aanwezigheid van de instanties die dit in de eerste plaats aangaat.

De eventuele moeilijkheden met de "sterling balances" hangen ten nauwste samen met de moeilijkheden op de betalingsbalans, die moeilijkheden vormen geen chapiter apart. Als de Engelse betalingsbalans duurzaam verbetert, dan verliest tegelijk het sterlingvraagstuk zijn scherpe kanten. Voor acute moeilijkheden in dit vlak staan bovendien Engeland reeds verscheidene internationale financieringsbronnen ter beschikking. Deze zullen ook als ruggesteun dienen als het Verenigd Koninkrijk lid is van de EEG.

Al kan het dan zo zijn, dat "sterling"-opvragingen die moeilijkheden met de betalingsbalans soms verergeren, dan mag men nog niet in het bestaan van die "sterling balances" op zichzelf een bezwaar gaan zien tegen de Britse toetreding. Dat is volstrekt onjuist. Als men het verdrag en zijn uitvoeringsbepalingen leest, dan valt niet te zien in welke opzicht de reservevalutafunctie van het pond als zodanig een beletsel zou vormen voor toetreding.

Monetair-technisch zijn die beletselen er ook niet, zolang de EEG nog geen monetaire unie vormt. Hoe zou dat ook kunnen? Frankrijk heeft, als EEG-lid, immers ook een Franc-zone! Het is ook niet gewenst - en hiermee spreek ik over par. 192 van de conclusies van het Commissierapport - om de Britse toetreding te willen gebruiken om tot een monetaire unie in de Gemeenschap te geraken. Wij weten immers allen heel goed dat dit een hele moeilijke zaak is, die het sluitstuk van de Europese economische integratie zou moeten vormen en dat geen van onze landen daar in de nabije toekomst aan toe is. Indien en voorzover Engeland, en andere landen, het voortbestaan van de "sterling area" als een vraagstuk gaan voelen, is het een vraagstuk op lange termijn, dat, wat zijn oorsprong en omvang betreft, een mondiaal karakter heeft en daarom ook in breder verband behandeld zal moeten worden.

Gemenebest-vraagstukken

Wat betreft het Gemenebest, meen ik betrekkelijk kort te kunnen zijn. T.a.v. de toepassing van het buitentarief door het Verenigd Koninkrijk tegen de geindustrialiseerde landen van het Commonwealth doen zich geen moeilijkheden voor, daar Engeland dit buitentarief volledig accepteert en geleidelijk gedurende een overgangsperiode zal toepassen.
Wat betreft de landen van Afrika en het Caraibisch gebied acht Nederland zich nog steeds gebonden aan de Intentieverklaring afgelegd bij de sluiting van het Akkoord van Yaounde. Deze oplossing, die aan de Commonwealth landen die zulks wensen en daarvoor in aanmerking komen, dezelfde regels in het vooruitzicht stelt als die welke thans gelden voor de geassocieerde landen, respectievelijk die welke zullen gelden na mei 1969, is zowel eenvoudig als adequaat.
Voor India en Pakistan kan het aanbod van een "comprehensive trade agreement" worden herhaald.

Dit is allemaal betrekkelijk eenvoudig. Moeilijker wordt het indien wij afdalen tot de twee specifieke produkten, waarvoor van Engelse zijde bij herhaling aandacht is gevraagd, nl. de export van boter uit Nieuw-Zeeland en van suiker uit diverse Gemenebestlanden onder vigeur van het Commonwealth Sugar Agreement.
Hier zijn grote belangen mee gemoeid en de onderhandelingen over deze zaken zullen zeker gecompliceerd zijn. Er zijn echter ooklichtpunten te ontdekken, nl. dat, wat boter betreft, het behoud van de grote consumptie in Engeland een belang van alle betrokkenen is, en, wat suiker betreft, dat het definitieve marktordeningstelsel van de Zes pas na 1974 in werking zal treden en derhalve na afloop van het huidige Commonwealth Sugar Agreement. Hiermede zijn twee feiten gegeven, die, hoewel zelf geen oplossing zijnde, het uitgangspunt van een oplossing kunnen vormen. Het zijn overigens problemen die, hoe belangrijk ook, duidelijk van de tweede orde zijn en die op dit ogenblik niet te veel aandacht behoren op te eisen.

Landbouw-vraagstukken

Voor de landbouwvraagstukken hebben wij een goede gids enerzijds in het desbetreffende hoofdstuk van het Commissierapport en anderzijds in de uiteenzetting van Minister Brown in de WEU-Raad van 4 juli j.l. Uit beide bronnen blijkt wel dat het hier voornamelijk om vraagstukken van de tweede en derde grootte gaat, waarvoor een oplossing zeker kan worden gevonden. Het Verenigd Koninkrijk aanvaardt het landbouwsysteem van de EEG en de gemeenschappelijke prijzen. De resterende vraagstukken kunnen dus ten hoogste het overgangsregiem en de duur van de overgangsperiode betreffen. Hiermede behoeven wij ons op dit ogenblik niet bezig tehouden. Als wij zien welke agrarische knopen er tussen de Zes zijn doorgehakt, dan kan men er geen redelijke twijfel aan hebben dat ook de transitoire vraagstukken van de Engelse c.q. de Noorse, landbouw kunnen worden opgelost.

In dit verband moet ook het een en ander gezegd worden over het vraagstuk van de landbouwfinanciering. In het rapport van de Europese Commissie (par.77) wordt er de aandacht op gevestigd dat een onverkorte toepassing van de huidige regels op de vergrote Gemeenschap het probleem van een billijk financieel evenwicht tussen de Lid-Staten doet rijzen. Dit is ongetwijfeld een ernstig vraagstuk waaraan wij niet voorbij kunnen gaan en dat wij met de Engelsen zeker zullen moeten bespreken. Ik mag daarbij overigens wel herinneren aan het feit dat de meesten onzer ten tijde van het goedkeuren van het huidige financiële reglement in een aparte verklaring de noodzaak van een redelijke lastenverdeling, ook voor toekomstige regelingen, nog eens met nadruk hebben onderstreept. Dit element behoort dus zeker tot ons uitgangspunt. Overige uitgangspunten zijn gegeven in de bepalingen van Verordening 25 en in de huidige financieringsregeling, die eind 1969 afloopt. Op zichzelf vormt dit, dunkt mij, een voldoende basis om ons gesprek met het Verenigd Koninkrijk aan te vangen, waarbij wij er bovendien goed aan zouden doen om deze problematiek vooral te zien in het licht van de overgangsregelingen die de nieuwe leden in staat moeten stellen zich geleidelijk aan de communautaire regels aan te passen. Wellicht zullen wij moeten volstaan, zoals de Commissie ook suggereert, met een voorlopig regiem totdat wij een definitieve regeling in gezamenlijk overleg kunnen opstellen.

Welke besluiten te accepteren ?

Tenslotte is ons nog de vraag voorgelegd welke verplichtingen een nieuwe Lid-Staat behoort te accepteren. Deze vraag levert noch in het algemeen noch in het bijzondere geval dat wij beschouwen, veel moeilijkheden op.
De nieuwe Lid-Staten dienen uiteraard de Verdragen te aanvaarden, alsmede de totale wetgevende arbeid die op grond van deze Verdragen is verricht. Wat betreft het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Denemarken en Noorwegen is er te dien aanzien geen enkel probleem. Van met name het Verenigd Koninkrijk weten wij dat zij deze verplichtingen aanvaarden, onder voorbehoud van een redelijke aanpassingsperiode, waarbij alleen die vraagstukken die Minister Brown in zijn uiteenzetting van 4 juli j.l. heeft genoemd het onderwerp van nader overleg dienen uit te maken. Dit is een beperkte lijst van vraagstukken, die bovendien niet allemaal van even groot belang zijn. Met de aanvaarding van de Verdragen accepteren de nieuwe Lid-Staten tevens de implicite doelstellingen van deze Verdragen, zoals ook wij dat gedaan hebben.

Wat betreft de besluiten, die nog genomen kunnen worden tussen het huidige ogenblik en de voltrekking van de toetreding, doen zich m.i. ook geen bijzondere moeilijkheden voor. Het is duidelijk dat de Gemeenschappen ook in die tussentijd voortgang moeten maken, en ook die besluiten zullen moeten worden overgenomen door de nieuwe Lid-Staten.

Er is niemand die het tegendeel suggereert. Wel zou het, geloof ik, van wijs inzicht getuigen om over bepaalde netelige onderwerpen reeds het oordeel te vernemen van de aspirant Lid-Staten, zodat zich niet later nieuwe complicaties openbaren. Dit is eenvoudig een kwestie van goed en efficiënt beleid, waarbij het gezegde geldt dat voorkomen beter is dan genezen.

Slot

Aan het einde van deze uiteenzettingen gekomen, trek ik de conlusie

- dat de algemene politieke overwegingen een spoedige uitbreiding van de Europese Gemeenschappen dringend gewenst maken;
- dat deze uitbreiding mede in het belang is van de Gemeenschappen zelf en dat voor een verzwakking niet behoefd te worden gevreesd;
- dat alle problemen door middel van onderhandelingen tot oplossing zijn te brengen.

Ik stel daarom voor dat wij onze Permanente Vertegenwoordigers de opdracht geven die maatregelen voor te bereiden, die op zo kort mogelijke termijn zullen leiden tot een opening van de toetredingsonderhandelingen met de vier genoemde landen.